

Oponentský posudok na dizertačnú prácu Martina Faixa: Medzinárodnoprávny rámec zahranično politických misí Európskej únie.

Autor si k spracovaniu formou dizertačnej práce vybral aktuálnu tému týkajúcu sa relatívne nového aspektu pôsobenia Európskej únie ako *sui generis* „vojenského aktéra“ v procese zabezpečovania medzinárodného mieru a bezpečnosti v rámci jej Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky a prostriedkami vojenského krízového manažmentu. Úvodom možno konštatovať, že dizertačná práca je spracovaná na dobrej úrovni, a to aj vďaka bohatej a téme zodpovedajúcej časopiseckej a inej literatúre a vybraných dokumentov medzinárodných organizácií. Celkový dojem z nej signalizuje dobrú a podrobnú orientáciu autora v analyzovanej materii pričom oponent pozitívne hodnotí skutočnosť, že dizertant sa neobmedzil len na určitú sumarizáciu (kompiláciu) doktrínálnych názorov, stanovísk prípadne praxe k jednotlivým aspektom medzinárodnoprávnej úpravy vojenského krízového manažmentu EU ale podrobil ich analýze výsledkom ktorej sa stali jeho vlastné závery a hodnotenia a v závere práce aj odporúčania. Vzhľadom na celkový obsah a spôsob spracovania dizertačnej práce voči nej oponent nemá vážnejšie pripomienky a hodnotí ju ako podnetný príspevok do prebiehajúcej diskusie o potrebe zodpovedajúceho medzinárodnoprávneho rámca pre nové aktivity EU prostredníctvom vojenského krízového manažmentu. V dôsledku toho poznámky uvedené nižšie v ničom nemenia na jej celkovo pozitívnom vyznení a reagujú predovšetkým na dielčie problémy či nejasnosti ktoré sa v dizertačnej práci na niektorých miestach predsa len vyskytli.

Pokiaľ ide o obsahový rozsah práce možno pozitívne hodnotiť snahu dizertanta o **komplexný (komplexnejší) prístup** k materii zahŕňajúci v piatich substantívnych kapitolách všetky podstatné medzinárodnoprávne aspekty súčasného krízového manažmentu EU. Podľa oponenta by však ucelenejšej ako aj obsahovo súvislejšej analýze jednotlivých aspektov činnosti krízového manažmentu EU prospela **zmena zaradenia** tretej kapitoly dizertačnej práce do jej úvodu. Ide o to, že táto kapitola analyzujúca postavenie a subjektivitu medzinárodných organizácií v medzinárodnom práve (a osobitne tiež EU) predstavuje užitočný všeobecný úvod do špecializovanejšej materie krízového manažmentu EU jednotlivé aspekty ktorého tvoria obsah kapitol 1.a.2 resp.4.-6.Ostatne samotný autor v úvode svojej práce uznáva, že : „právne subjektivita je východiskovým bodom pre analýzu medzinárodnoprávneho postavenia EU a základom pre identifikáciu jej prameňov a rozsahu jej medzinárodnoprávných záväzkov v kontexte operácií krízového manažmentu“ (str.3)

Ako hlavnú výskumnú otázku ktorú si autor vytýčil v rámci svojej dizertačnej práce je „či k paralele k pokračujúcemu procesu emancipácie EÚ v oblasti medzinárodnej bezpečnosti viditeľnom predovšetkým na vojenských operáciách únie je daný i jasne definovaný medzinárodnoprávny rámec ich realizácie“. (str.3) pričom v závere konštatuje, že kladná odpoveď na túto otázku „je problematická“ s ohľadom na požiadavku „jasnosti“. Osobitné ťažkosti autor vidí v absencii právnej základne pre uplatňovanie medzinárodného humanitárneho práva v rámci zahraničnopolitických operácií EU ako pri uplatňovaní „zodpovednosti za škody spôsobené v tejto súvislosti“. Podľa autora „nepostačuje tak len úmysel či faktická implementácia určitého postoja ale je nutné aby tento úmysel či postoj boli deklarované verejne, dôrazne a predovšetkým právne záväzne“ napríklad vypracovaním osobitného dokumentu alebo schválením vnútroorganizačného aktu ktorý by jasne deklaroval vôľu EU rešpektovať medzinárodného humanitárne právo v rámci jej zahraničnopolitických operácií“. (str.187). Je možné súhlasiť s autorom že primeraná právna úprava tam, kde doteraz chýba alebo nie je celkom jasná (to znamená uplatnenie pravidiel medzinárodného humanitárneho a úprava zodpovednosti EU za škody vzniknuté v dôsledku pôsobenia ozbrojených síl

v rámci k krízového manažmentu) by rozhodne prospela veci. S ohľadom na toto konštatovanie je však vhodné zobrať do úvahy, že v mnohých oblastiach medzinárodného práva prax štátov ale i medzinárodných organizácií pravidelne predbieha potrebnú medzinárodnú úpravu a ako autor sám priznáva je tomu i v oblasti krízového manažmentu EU. Tento je stále v procese vývoja (ako faktického tak i právneho) pričom v niektorých jeho aspektoch právna úprava už existuje (resp. jej vzory - SOFA) a v niektorých je nejasná resp. absentuje. Vzhľadom na komplexný prístup dizertanta k analýze medzinárodnoprávných aspektov krízového manažmentu EU by sa preto javilo vhodné doplniť záverečné hodnotenie práce tak, že hoci existujúca právna úprava (čo akej povahy, rozsahu, obsažnosti či jasnosti) rozhodne nie je dokonalá **v zásade nepredstavuje právnu prekážku** reálnemu a efektívnemu pôsobeniu vojenského krízového manažmentu EU (čo v súčasnom období nie je zanedbateľné). Ostatne ani samotný autor pri analýze doterajších šiestich vojenských operácií EU (str.125 a nasl.) na právnu prekážku takejto povahy či intenzity nenarazil. Z tohto pohľadu sa zdá byť trochu „prisilné“ tvrdenie dizertanta na str.156 práce kde uvádza, že situácia v právnej úprave pravidiel medzinárodného humanitárneho práva v oblasti krízového manažmentu EU je „mimoriadne znepokojivá“ v dôsledku čoho si vyžaduje „jednoznačnú a razantnú reagenciu EU“ pokiaľ si chce táto chce udržať „pozíciu člena medzinárodného spoločenstva a aktéra rešpektujúceho medzinárodné právo“.

Drobnejšie poznámky oponenta sa týkajú niektorých odborných terminologických aspektov práce. Na str.38 autor použil termín „generácie ozbrojených síl „ hoci sa zdá, že správnejší by bol termín „generovanie“ ozbrojených síl. Nie celkom namieste sa takisto javí použitie termínu „špeciálna kolízna norma“ (str.45) v kontexte dizertačnej práce ktorá sa vôbec nezaobrá problematikou medzinárodného súkromného práva.

V rámci ústnej obhajoby dizertačnej práce by sa jej autor mohol pokúsiť o vysvetlenie termínu „asymetrický konflikt“ (str.128) vo vzťahu k pôsobnosti medzinárodného humanitárneho práva *ratione materie* ako aj pojmu a definície ozbrojeného konfliktu.

Zaujímavé by mohlo byť aj vysvetlenie tézy dizertanta o „zvýšenej pravdepodobnosti porušenia relevantných pravidiel medzinárodného práva a rozsahom kompetencií niektorých medzinárodných organizácií“ (str.161) z ktorej ako by bolo možno odvodiť, že niektoré medzinárodné organizácie (vzhľadom na rozsah či šírku svojich kompetencií) sú akoby „náchylnejšie“ k porušovaniu svojich medzinárodných záväzkov v porovnaní s inými ktoré nedisponujú tak veľkým rozsahom kompetencií.

Nakoľko autor si pre spracovanie dizertačnej práce vybral slovenský jazyk v jej texte a na rôznych miestach pôsobia cudzorodo termíny ktoré do spisovnej slovenčiny nepatria (str.5- ucelistenie, str.108-kongruentný, str.118- involvovať, str.129- letálna sila, str.161- proliferačia) ako aj termíny poznamenané vplyvom českého jazyka str.118- učiniť záver, str.175- učiniť opatrenia .

Napriek uvedeným poznámkam oponent hodnotí dizertačnú prácu „Medzinárodnoprávny rámec zahraničnopolitických misí Európskej únie“ celkovo pozitívne a pretože spĺňa všetky podmienky kladené na tento typ práce navrhuje, **aby po jej úspešnej obhajobe bol Martinovi Faixovi**

priznaný titul PhDr.

Prof. JUDr. Ján Klučka, CSc.

Košice 7.novembra 2011